

8. SINIF LGS ÖNEMLİ KAVRAMLAR

KAZA: Kelime olarak, hükmetmek, emretmek, yaratmak ve gerçekleştirmek anlamlarına gelir. Terim anlamı ise, ezelde bilinen ve takdir edilen şeyin, zamanı ve yeri geldiğinde Allah tarafından yaratılmasıdır.

KADER: Kelime olarak; bir şeye gücü yetmek, biçimlendirmek, planlamak, ölçü ile yapmak, kıymetini bilmek, mukayese etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise kader; Allah'ın sonsuz ilmi ve kudretiyle, evrende olmuş ve olacak olan her şeyi takdir etmesidir. Yine varlıkları istediği şekilde ve biçimde yaratması, insanların özgür iradeleriyle yapacaklarını Allah'ın önceden bilmesi ve düzenlemesine kader denir.

SÜNNETULLAH / ÂDETULLAH: Allah'ın evrendeki uyumu sağlamak için koyduğu bu yasalara Sünnetullah veya âdetullah denir. Sünnetullah kavramını fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaları kapsayan bir kavramdır.

KÜLLÎ İRADE: Allah'ın istediğini istediği gibi dilemesi ve seçmesi" olup, Allah'ın mutlak ve sınırsız iradesidir. Küllî irade, her şeye hâkim olan, her şeyi içine alan iradedir.

CÜZ-İ İRADE: Allah'ın tarafından insana verilen sınırlı özgürlük ve insanın bu imkânına göre tercih etme kabiliyetidir.

REZZAK: "Varlıklara maddî ve mânevî her türlü rızıkı bol bol veren" anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah'ın en güzel isimlerinden) biridir.

KUDRET: Allah'ın (c.c.) her şeye gücünün yetmesi, dilediğini dilediği zamanda var veya yok etmesidir.

İLİM: Allah'ın (c.c.) gerek duyular âlemini gerekse duyu ötesine ait bütün nesne ve olayları bilmesidir.

KELİMULLAH: Allah ile konuşan. Hz. Musa Allah ile konuştuğu için bu ünvanı almıştır. Ayrıca Hz. Musa hem **NEBİ** hem de **RESUL** olarak Kuranda geçer.

AYET-EL KÜRSİ' DE GEÇEN KAVRAMLAR

TEVHİT: Tek Tanrı inancı. Yani Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma.

HAYY: Allah'ın hayat sahibi olması

KAYYUM: Yönetici anlamında. Her şeyin varlığının Allah'a bağlı olması.

KÜRSÜ: Allah'ın Hükümranlığı, ilmi, yüceliği

ŞEFAAT: Korumak. Ahirette cezadan koruyan kimse.

İNFAK: Kelime olarak "harcama yapmak" anlamına gelir. Müslüman'ın Allah'ın rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Yüce Allah'ın emrettiği şekillerde harcama yapması, bağışta bulunmasıdır. Malını Allah yolunda harcamak demektir.

ENSAR: "Yardımcı edenler, yardımcıları" demektir. Mekke'li Müslümanlara yardım eden Medineli Müslümanlara denir.

MUHACİR: Mekke'den Medine'ye göç eden Mekke'li Müslümanlara denir.

SADAKA: (Maddi ve manevi iyilik) Bir Müslümanın Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaptığı hayırlı işlerin tamamına denir. Allah rızası için yapılan her türlü iyilik, güzel iş ve davranışa denir.

SADAKA-I CARIYE: (Sürekli sadaka) İnsan öldükten sonra da sevabı devam eden sadaka demektir. İnsanlara sürekli fayda sağlayacak işler ve eserler yapmaktır.

FITIR SADAKASI (FİTRE): Fitir sözlükte; yaratılış, Ramazan'ın sona ermesi ve iftar vakti orucun açılması gibi anlamlara gelir. Temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, nisab miktarı kadar malı bulunanların kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları kimseler için Ramazan ayında verdikleri vacib sadakaya denir. Mâli ibadettir.

ZEKÂT: "Artma, çoğalma, arınma (temizlenme) ve bereket" anlamlarına gelir. Zekât, zengin Müslümanların yılda bir kez malının veya parasının belli bir miktarını Allah rızası için ihtiyaç sahiplerine vermesidir.

NİSAP: Bazı mali ibadetleri yerine getirebilmek için Allah ve Resulü tarafından belirlenen mali yeterlilik ve zenginlik ölçüsüne nisap denir.

NİSAP MİKTARI (DİNEN ZENGİNLİK ÖLÇÜSÜ): Yeme, içme, giyinme, barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçların dışında en az 85 g altın veya ona eş değer mal ya da paraya sahip olmaktır.

ÖŞÜR: Toprak ürünlerinden alınan zekâta denir.

DÜŞKÜNLER/MİSKİNLER: Hiçbir malı veya geliri bulunmayan çok zor durumda olan kimselere denir.

MAÛN: Yardım ve zekât anlamlarına gelir. Kur'an-ı Kerim'in 107. suresi olup, 7 ayetten oluşmaktadır. Bu surede Müslümanlar yardımlaşmaya teşvik edilirken, tüm ibadetleri ihlas ve samimiyetle yapılması istenmektedir.

RİYA: İşlerinde, söz ve davranışlarda gösteriş yapmaya; bir iyiliği veya güzel bir davranışı Allah rızası için değil de insanların beğenisi için yapmaya riya denir. Bu davranışta bulunan kimseye riyakâr denir.

MEDYEN: Ticaret yolları üzerinde kurulmuş önemli bir şehirdir. Hz. Şuayb Medyen halkına gönderilmiş bir peygamberdir. Hz. Şuayb ayrıca **EYKE** halkına da peygamberlik yapmıştır.

HZ. ŞUAYB: Yüce Allah'ın Medyen halkına gönderdiği peygamberdir.

TAKVA: Dinin emir ve tavsiyelerine uyma, haram ve günahlardan kaçınma hususunda gösterilen titizlik.

HATİBÜ'L - ENBİYA: Hz. Şuayb'in Peygamberlerin en güzel konuşanı anlamına gelen ünvanı.

ŞİRK: Allah'ın zâtında, sıfatlarında, fiillerinde veya O'na ibadet edilmesinde ortağı, dengi yahut benzerinin bulunduğu inanca inanma" demektir. Şirk koşana müşrik denir.

DİN: Akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya yöneltten ve onların mutluluğunu amaçlayan ilahî kurallar bütününe denir.

FİTRAT: "İnsanın doğuştan sahip olduğu ahlak, huy, karakter ve tabiat" gibi anlamlara gelir. Allah'ın, tüm varlıkları kendi varlığını ve birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratması.

HANİF: Şirkten, batıl inançlardan ve yanlış fikirlerden uzak durup Allah'ın birliğine inanan; İslâm inancına sıkı ve samimi olarak bağlanan anlamlarına gelmektedir. Hz. İbrahim'in dininden olanlar.

AKLI SELİM: Doğru karar verebilen, yanılmayacak, pişman olunmayacak işler yapmayı sağlayan akıl demektir. Sağduyu sahibi olan anlamına da gelir.

ÜMMET: "Topluluk, cemaat, millet ve nesil" gibi anlamlara gelir. Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğuna denir. Yaşadığı yer fark etmeksizin dünya üzerinde yaşayan bütün Müslümanlar ümmet olarak tanımlanır.

HAK: "Gerçek, doğru, gerçeğe uygun, adalet, pay ve emek karşılığı verilen ücret" anlamlarına gelir. Dinin ve hukuk düzeninin kişiye tanıdığı yetki ve ayrıcalıklara hak denir.

MÜFLİS: "İflas etmiş, elindekileri kaybetmiş kişi" demektir. İslami bir terim olarak ise; dünyada kazandığı sevapların ahiretteki hesaplaşmada, haksızlık yaptığı kimselere dağıtılması sonucu, elinde sevap kalmayan ve cehennemlik durumuna düşen kimseye denir.

İFFET: Haramdan uzak durmak, kötü söz ve işlerden kaçınmak; yeme, içme ve diğer bedeni istekler konusunda ölçülü olmak, aşırı istekleri kontrol ederek dinî emirler çerçevesinde muhafaza etmek demektir.

BİD'AT: "Sonradan olan, sonradan ortaya çıkan şey" demektir. Dinde dayanağı olmayan ve sonradan ortaya çıkan yaklaşımlara, inançlara ve amellere denir.

HURAFE: İslam'ın aslından olmayan, çeşitli sebeplerle dine sonradan giren ve din gibi algılanan uydurulmuş hususlara denir.

İHSAN: Genel olarak iyilik ve lutfu bulunmak, bir işi en güzel şekilde yapmak, Allah'a ihlâsla(samimi) kulluk etmek anlamlarında kullanılan bir terim. Peygamberimiz ihsan'ı, Allah'a onu görüyormuşsun gibi kulluk etmendir şeklinde açıklamıştır.

MUAMELAT: Sosyal hayat, medenî hukuk, özel hukuk ve iç hukuku ifade eder. Kişinin diğer bireylerle ve toplumla olan münasebetlerini düzenleyen kurallardır. Evlenme, boşanma, miras paylaşımı, ticaret gibi

SILA-İ RAHİM: Akraba ziyareti

ZARURİYAT/ ZARURAT-I HAMSE: İslam dininin bireyin dünya ve ahiret mutluluğunun sağlanması ve güvenilir bir toplumun oluşturulması için koyduğu beş temel ilke ve değeri ifade eder. Bunlar, Canın, Aklın, Malın, Neslin ve Dinin korunmasıdır.

RABBANİ: İlim ve hikmet sahibi yani bilgili kişi.